

BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞI KENTGES 2023

Türkiye'nin mekansal planlama, yerleşme ve yapılaşma konularında Cumhuriyet'in 100. yılı 2023'ü hedef alan "kentleşme ve imar vizyonu" oluşturuldu.

Yüksek Planlama Kurulu'nun, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı koordinatörlüğünde ilgili kurum ve kuruluşların katılımıyla hazırlanan Bütünleşik Kentsel Gelişme Stratejisi ve Eylem Planı'nı (2010-2023) kabulüne ilişkin kararı, Resmi Gazetenin bugünkü sayısında yayımlandı.

Kısa adı Kentsel Gelişme Stratejisi (KENTGES) olan "Bütünleşik Kentsel Gelişme Stratejisi ve Eylem Planı" ile kentleşmenin yapısal sorunlarının çözümüne, sağlıklı, dengeli ve yaşanabilir kentsel gelişmenin sağlanmasına yönelik ilke, strateji ve eylemler ortaya konuldu, uygulama esasları belirlendi ve bir eylem programına bağlandı.

Bu ulusal dokümanla, yerleşmelerin yaşanabilirlik düzeyinin, mekan ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi, ekonomik, sosyal ve kültürel yapılarının güçlendirilmesine yönelik "yol haritasının" oluşturulması amaçlanıyor.

BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞI YENİDEN YAPILANDIRILACAK

KENTGES'te temel stratejiler, "mekansal planlama sisteminin yeniden yapılandırılması", "yerleşmelerin mekan ve yaşam kalitesinin artırılması", "yerleşmelerin ekonomik ve toplumsal yapılarının güçlendirilmesi" olmak üzere 3 ana eksenle gruplandırıldı ve hedefler, stratejiler, eylemler, sorumlu, ilgili kuruluşlar ile 2023'e kadar işin tamamlanacağı süreçler belirlendi.

Bunlardan bazıları şöyle:

- Mekansal Planlama Sisteminin Yeniden Yapılandırılması (1. eksen)
- Şehircilik ve Mekansal Planlama Çerçeve Yasası hazırlanacak.
- Bayındırlık ve İskan Bakanlığı yeniden yapılandırılacak.
- Yerel yönetimlerin kapasitelerinin artırılması ve yeniden yapılandırılması için Belediye Kanunu, Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve İl Özel İdaresi Kanununda ve ilgili diğer yasalarda düzenleme yapılacak.

İZLEME VE DENETLEME MEKANİZMASI KURULACAK

- Kent Bilgi sistemlerinin kurulmasında ve işletilmesinde ikincil mevzuat düzenlemeleri yapılacak.
- Ar-Ge çalışmalarına dayalı olarak mekansal planlama ve kentsel tasarım konularında el kitapları hazırlanacak.
- Mekansal planlama alanındaki yönetici ve meslek insanlarının uymaları gereken etik kural ve değerler belirlenecek.

- Etkin bir izleme ve denetleme mekanizması kurulacak.
- Yerleşmelerin Mekan ve Yaşam Kalitesinin Artırılması (2.eksen)
- Yerleşmelerde dengeli gelişen ve kontrollü büyüyen kent makroformunun desteklenmesine yönelik hukuki düzenlemeler yapılacak.
- Arsa ve arazi spekülasyonunun önlenmesi ve denetimi için yasal düzenleme yapılacak.
- Farklı gelir grupları için, plan kararları, yöresel doku ve mimariye uygun konut üretilecek.
- Konut kooperatiflerinin arsa ve finansman temin biçimlerinin araştırılması, konut sunumunun çeşitlendirilmesi ve etkinleştirilmesi için düzenleme yapılacak.

YENİ AÇILACAK ALIŞVERİŞ MERKEZLERİYLE İLGİLİ DÜZENLEME YAPILACAK

- Yapı Denetim Kanunu'nun uygulama alanı genişletilecek ve İmar Kanunu'nun kamu yapılarıyla ilgili maddeleri yeniden düzenlenecek.
- Kentlerin planlı ve sağlıklı gelişimi için, yeni açılacak alışveriş merkezlerinin plan kararları ile uyumlu olacak şekilde nitelik, yer seçimi ve yapılaşma ölçütlerini içeren düzenlemeler yapılacak.
- Yaya ve bisiklet yollarının yaygınlaşması için rehberler ve tasarım kriterleri ile ilgili yasal düzenleme yapılacak.
- Yaya ve bisiklet yollarının yaygınlaşması için plan kararları geliştirilecek ve etkin bir şekilde uygulanacak.
- Kentte üretilen ve kente getirilen malların depolanacağı, işleneceği ve dağıtılacağı merkezler mekansal planlarda ve ulaşım planlarında belirlenen yerlerde oluşturulacak.

BÜYÜKŞEHİRLERDE ALTYAPI ANA PLANLARI HAZIRLANACAK

- Ulaştırma hizmetlerinin hareket kısıtlılığı bulunanlar tarafından da kullanılabilmesine yönelik standartlar geliştirilecek.
- Toplu taşıma sistemlerinin hizmet kalitesi ve teknolojik düzeyi artırılacak.
- Büyükşehirlerde altyapı ana planları hazırlanacak.
- Kentsel enerji taleplerinin mümkün olduğunca yenilenebilir enerji kaynakları ile karşılanmasına yönelik araştırma, envanter ve projeksiyon çalışmaları yapılacak.
- Yağmur suyu depolama ve kullanımının yaygınlaştırılması için mevzuat hazırlanacak.

- Yerleşmelerdeki mevcut yeşil alanları koruyan ve mekansal planlarda açık ve yeşil alanlar sistemini öneren düzenlemeler yapılacak.

BÜTÜNLEŞİK TEHLİKE HARİTALARI HAZIRLANACAK

- Doğal ve kültürel varlıkları koruma çalışmaları kapsamında geleneksel ve yerel yapı malzemeleri ve teknolojileri geliştirilecek.
- Sürdürülebilir mekan kalitesi için göstergeler hazırlanacak.
- Kentsel dönüşüm uygulamaları için fizibilite hazırlanacak.
- Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun ve ilgili yönetmelikleri yeniden düzenlenecek.
- Bütünleşik afet tehlikelerinin belirlenmesine yönelik mevzuat düzenlemesi yapılacak.
- Bütünleşik tehlike haritaları hazırlanacak.
- Risk Sakınım Planlamasıyla ilgili yasal düzenlemeler yapılacak.

DEPREM DIŞINDAKİ AFETLER DE ZORUNLU SİGORTA KAPSAMINA ALINACAK

- Risk Sakınım Planlaması el kitabı hazırlanacak.
- Deprem dışındaki afetlerin de zorunlu sigorta kapsamına alınmasını sağlayacak ve risk durum raporunun da hazırlanmasını zorunlu kılacak Doğal Afet Sigortaları Kanunu hazırlanacak.
- Kent Rehberleri hazırlanacak.
- Ulusal düzeyde Şehircilik ve Planlama Müzesi oluşturulacak.

GÜVENLİ YERLEŞME TASARIM REHBERİ HAZIRLANACAK

- Güvenli Yerleşme Tasarım Rehberi hazırlanacak.
- Enerji etkin ve iklim duyarlı yerleşme stratejileri hazırlanacak.
- Yerleşmelerin Ekonomik ve Toplumsal Yapılarının Güçlendirilmesi (3. eksen)
- Merkez köyler ve benzeri yerleşme uygulamaları yaygınlaştırılacak.
- Kırsal kesimde üreticilerin teşvik edilmesi için yeni mekanizmalar ve araçlar geliştirilecek.

KIRSAL KESİMDE TARIM DIŞI EKONOMİK FAALİYETLER GELİŞTİRİLECEK

- Kırsal kesimde tarım dışı ekonomik faaliyetlerin geliştirilmesine ve çeşitlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılacak.
- Kente yeni gelenlerin uyum sorunlarının giderilmesine yönelik çok yönlü programlar uygulanacak.
- Kentsel hizmet alanlarının dezavantajlı grupların ihtiyaçlarına göre düzenlenmesi için standart geliştirilecek.
- Sosyal yardıma ihtiyaç duyanların nesnel ölçütlerle belirlenmesi için araştırma yapılacak.
- Çalışan çocuklar ve sokakta yaşayan çocuklar için entegre koruma programları oluşturulacak.

HAZIRLANMA SÜRECİ

KENTGES'in hazırlanma sürecinde, 2009 yılında düzenlenen Kentleşme Şurası önerilerinden yola çıkılarak, Türkiye'de yerleşme ve yapılaşmaya ilişkin kentleşme, imar ve mekansal planlamayla ilgili tespitler, sorunlar ve fırsatlar ile ulusal ve uluslararası dayanak ve belgelerin yönlendiriciliği esas alındı.

Dokümanda, Kentleşme Şurasındaki çalışmalardan hareketle, Türkiye'de kentleşme ve yerleşmeye ilişkin sorun ve potansiyeller de ortaya konuldu. "Geçmişte ortaya çıkan sorunlar" başlığı altında, "kentsel sorunlar ve kentlerde kontrolsüz büyüme", "kırsal gelişme ve göçler", "kaçak yapılaşma ve gecekondu", "afete dayanıksız kentleşme", "kentsel altyapı ve çevre sorunları", "kentsel ulaşım sorunları", "planlama sisteminden kaynaklanan sorunlar" ve "yerel yönetimlerin kapasiteleri" sıralandı.

İklim değişikliği, kentsel dönüşüm, sürdürülebilir kent formu ve enerji verimliliği de kentleşmede yeni olgular olarak ele alındı.